

**РОЗКАЖИ
МЕНІ
ПРО НЕЇ**

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2011

Вона вийшла з невеликої зали суду і сперлася плечем на стіну три кроки подалі від дверей, схрестила руки і вдивилася просто йому в обличчя. Він помітив її і кинув оком ще декілька разів, але його увагою наполегливо прагнув заволодіти старий Стаменкович, клієнт, котрому він, власне, тлумачив неправомірний вердикт другого ступеню. Старий трусив йому руку, неначе б з радістю зараз відірвав її і відніс додому, де поставив би на телевізор замість пластикової гондоли чи вази.

— Пане Томо, — повторював Стаменкович, доки очі йому наповнювались слізьми, — пане Томо, я не знаю, як вам дякувати... Я сподівався, і дружина сподівалася, діти далеко, але ми й повірити не могли, що це справді можливо... Ви не знаєте, наскільки ми вам завдячуємо... Ви мусите приїхати до нас на Чіово коли все це остаточно вирішиться, ви... Побачите, що таке справжній брудет*.

Томо весь час кивав, нелагідно усміхаючись.

— Мій дім — це ваш дім, мій стіл — ваш стіл, коли забажаєте... — ейфорійно вів далі Стаменкович, витираючи хус-

* Національна страва в південній Хорватії, густа юшка з риби (*тут і далі — прим. пер.*).

точкою крапельки поту, що виступили йому на лобі. — Ви і вся ваша родина, будь-хто...

Тут він спинився і затнувся, а нещирий посміх Томо розплився по всьому обличчю.

— Перепрошую. Ви зрозумієте, що я маю на увазі...

— Я розумію, — озвався врешті Томо і кинув короткий благальний погляд на молоду жінку, котра сперлася на стіну позаду старого і з цікавістю спостерігала за ними, немов на солоджувався спектаклем. — Але давайте дочекаємося ще й Верховного суду, вони точно знову позиватимуться...

— Ет, тепер можуть позиватися доки хочуть, — протягнув Стаменкович і посилив рукостискання, наново збадьоривши після невдачі. — Немає того суду, котрий...

— Пане Крісте? — жінка, відірвавшись від стіни, нарешті його перебила й ступила в їхньому напрямку, простягнувши руку. Томо швидко висмикнув долоню із Стаменковичевих лещат і простяг її спасительці, що саме нагодились.

— Аніта Челан, з «Нової ери», «чорна» хроніка, — відрекондувалась вона.

— Знаю, — відказав Томо. — І з газет, і звідси, з суду. Моя улюблена журналістка. Ні, серйозно вам говорю, не смійтеся. Принаймні ви коректні і неупереджені. Та й грамотніші за більшість колег. Слухаю?

— Та нічого, не хтіла б вам заважати, ви тільки...

— Ні-ні, більше того — я власне прощаюся з клієнтом... Почуємось, пане Стаменкович, наразі маємо п'ятнадцять днів очікування, вони стовідсотково позиватимуться вже завтра, та ми їх розіб'ємо і на Верховному. Все буде як слід. До побачення, почуємось.

Старий збентежено кивнув, махнув і рушив спорожнілим коридором, обертаючись і посміхаючись.

— Аніта Челан, «Нова ера»... Спасибі вам, Аніто Челан.
— Та ну, я дійсно не хтіла вас...
— Я не знаю, хотіли ви чи ні, та дякую. Він мені майже руку відірвав, бідолашний. Кажіть, що вас цікавить? — запитував Томо, піднявши дипломат з підлоги.
— Чи можна у вас щось спитати... просто? В сенсі не для газети, а мене це цікавить більше особисто...
— Овен за гороскопом, одружений, батько великої дівчинки восьми років...
— Та не те. Це все я і так знаю, що з кафе внизу, що з газет, що з телебачення. Мене це все не цікавить, тільки... Оце дивлюсь я тут на вас цілий рік і не можу в'їхати — як ви можете?! Вони все вам зруйнували — і дім, і сім'ю, і життя, а ви як ніби навмисно вивчилися, щоб власне їх захищати. І таки кожного захистите, що найгірше!
Томо похмуро глянув на неї:
— Чи ви ходите до церкви?
Аніта знітилась. Якби вона знала, що він так раптово заскочить їй таким розмитим контрзапитанням, імовірно, вона б не наважилася звернутися до нього.
— Не так щоби дуже ходжу, але яке це...
Томо різко урвав її:
— І я не ходжу, але я щодня ходжу на маренду*, цього мене навчили тут. Хочете сьогодні зі мною?

* * *

— Давайте домовимось — я все вам скажу, і де були пожарища... Та ви це пам'ятаєте, ви це точно повинні були вивчати

* Другий сніданок на робочому місці.

в школі... Все, але спершу ви мусите сказати одну річ, котра мені зараз страшенно муляє. Відкрити одну свою таємницю.

— Так?

— Так. Можна?

— Не знаю, що ви маєте на увазі під таємницею... Розлучена, без дітей, скорпіон, за підзнаком бозна-хто, іпохондрик...

— Е, не це — щось зовсім інтимне...

Аніта застигла, відпила ковток і нахабно вдивилась йому у вічі:

— Ну спробуємо, давайте... Дуже інтригує, що́ це вас цікавить про мене, а ви за ці чверть години ще не ризикнули спитати.

— От що мене вражає. Я славонець, нетутешній і таке інше, але як ви можете замовляти кока-колу до атерини? Як ви можете?! Це для мене, не знаю... містерія більша за непорочне зачаття, як фруктовий йогурт до, ну скажімо, фіша**! Оце мені спробуйте розтлумачити, і...

Вона з полегшенням розсміялася, вперше за останній десяток днів:

— А таки щось в цьому є... Окей, ну то візьму і я трохи беванди*** ...

— Вінку, дай нам ще одну чисту склянку! Але щоб була чиста, не як ця моя, — крикнув Томо через плече, тоді сперся ліктями на стіл і з цікавістю вгледівся в Аніту.

— Нехай почую. Вас цікавило, як я можу захищати сербів, чи не так?

— Ну...

* Дрібна морська рибка, обсмажена в муці й олії, подається у вигляді закуски.

** Фіш-паприкаш — славонське гостре блюдо з річкової риби.

*** Газований напій.

— Я не захищаю сербів. Я, щоб ви знали, про них ані кращої гадки, ніж ви. Ви були б подивовані з моїх думок.

— Ні, я не... взагалі я...

— Спокійно. Я лише захищаю людей, котрі намагаються зберегти те, що за законом належить їм. Отже, звичайно, існує ймовірність, і не лише теоретично, що якийсь їхній родич сьогодні на півночі пече поросю у моїй вітальні на вогнищі з паркету. Вірно? Що стосується мене, то я б з нього крові напився — я ж оплатив і поклав той паркет, але ці люди в тому аж ніяк не винні. Були б винні — опинилися б на півночі разом з родичем, або будь-де, але не тут. Мені легше заступатися за тих, хто боронить своє, аніж за тих, котрі прагнуть чужого. От вам і вся історія.

— Ви, значить, в принципі так гейби просто любите свою роботу?

— Не те щоб особливо люблю, лише роблю найкраще, як умію. Чи ви любите свою роботу?

Аніта помовчала кілька секунд.

— Коли як. З кожним тижнем усе менше, якщо вже чесно.

Офіціант мляво приніс теплющу склянку, висушену і нагріту на кавовому апараті, а тоді, тягнучи ноги, повернувся за барну стійку.

— От гляньте, яскравий приклад, — повів далі Томо тихіше, наливаючи їй вина і показуючи поглядом на Вінка. — Чудовий господар, але сьогодні, певно, не його день. Людині часто набридає її робота, та наступного дня вона знову до неї повертається. Я роблю те, що я роблю. Мене спопало те, що мене спопало. Але й не набридає аж так сильно. Кажу — мені набагато легше захищати тих, хто береже своє, ніж тих, хто